

HONDENFLUISTERAAR

Tips voor alle hondenbezitters

Beste lezer,

Dit boek is geschreven door mijn lieve vriendin Liesbeth van der Burgt, hondenfluisteraar. Ze is overleden op 24 augustus 2016. Tijdens haar ziekbed was ik een keer bij haar op bezoek en ze vertelde mij dat ze zoooooo verschrikkelijk graag nog tips had willen geven aan alle hondenbezitters. "Waarom schrijf je ze niet op"?, zei ik toen nog. "Dan kunnen we er later nog wat mee doen".

Tijdens haar ziekbed heeft ze beetje bij beetje gewerkt aan de tips voor elke hondenbezitter die dat wil. Van al deze tips bij elkaar heb ik een e-book gemaakt.

Dit is het allerlaatste wat Liesbeth heeft kunnen doen en ik weet hoeveel dit voor haar heeft betekend. Haar tips in haar woorden. Ik vind het dan ook fijn om dit e-book met zoveel mogelijk hondenbezitters te delen.

Ken jij iemand met een hond die dit e-book ook wel zou willen hebben? Deel het dan alstublieft zoveel mogelijk. Voor Liesbeth. Dankjewel.

Heel erg veel leesplezier gewenst.

Angélique Piternella

Het kan zijn dat eigenaren met de beste bedoelingen toch dingen verkeerd hebben gedaan. Dit komt door:

- verkeerde inschattingen
- verkeerde overtuigingen
- ouderwetse opvoeding
- dat het internet vol staat met algemene tips die niet voor alle honden gelden
- het niet goed kunnen inschatten van de lichaamstaal van honden
- Honden niet helemaal begrijpen of aanvoelen van de hond.

Graag wil ik jou laten weten dat ik nu op zoek ga naar de hoofdoorzaak van het probleem. Hiervoor moet ik alles **uitvergroten** om alles duidelijk te maken, anders kan ik niet duidelijk maken hoe je het zal moeten aanpakken. Weet dat ik het uit ga vergroten en ga niet in op alle dingen die goed gaan en wat voor een geweldige band jullie hebben. Ik ga in op het gedeelte wat verbeterd mag worden.

Vaak gaat het vanaf de geboorte al fout. De meeste hondjes gaan al met 8 weken naar de nieuwe eigenaar toe, terwijl dat voor sommige hondjes veel te vroeg is om het veilige nest te verlaten en gaan dan de (enge) onbekende wereld in. Sommige honden kunnen wél eerder het nest uit. Hetzelfde zoals dat gaat bij mensen. Het ene kind gaat met 16 jaar het huis uit, een ander kind blijft tot zijn 34ste thuis blijven wonen. Diegene is er dan pas aan toe om het huis te verlaten, dus daar gaat het al fout. Honden worden exact hetzelfde behandeld, zonder echt naar het hondje zelf te kijken wat het nodig heeft. Er zou al veel problemen voorkomen kunnen worden als hier beter naar gekeken wordt.

Dan zijn honden roedeldieren. Wat doen wij met z'n allen, wordt daarom gezien als "normaal". Wij plaatsen vaak 1 hond in 1 huis. Een angstige of onzekere hond zou altijd steun gaan zoeken en OOK KRIJGEN van een zelfverzekerde/ krachtige hond. Wat doen de meeste eigenaren? Die gaan hun hond met negatieve correcties trainen... Gaan dan de strijd met hem aan zonder blijvend te corrigeren, te gillen/ met harde stem te roepen dat hij het fout doet etc.. De hond staat er helemaal alleen voor en weet zich geen raad. De problemen stapelen zich op. Daarom ga ik jou nu alles leren, zodat jij jouw hond kunt gaan steunen. Dat jij jouw hond kan gaan HELPEN. Zodat het leven niet alleen fijner voor jouw hond zal worden, maar ook jullie band zal verbeteren! Jouw hond zal rustiger, stabiel en zelfverzekerder gaan worden ! Wat is hiervoor nodig:

Duidelijke en lieve leider

Omdat je met meerdere personen woont, is het belangrijk dat het voor de hond duidelijk is wie nu echt de leider is. Ook zijn mensen vaak niet consequent. Een hond heeft diverse leiders - en diverse regels - nodig en daarbij dan de ene keer mag het wel en de andere keer niet. Dit is zo verwarrend voor de honden en dat maakt hen leven er niet makkelijk op. Iedere keer zou de hond dan weer afwachten of iets nu wel of niet mag. Ook zijn de handvatten waar hij zich aan vast kan houden erg lastig. Zorg er voor dat er maar 1 persoon de échte leider is. Deze leider moet wel voldoende in huis hebben om een goede leider te zijn. **Een hond kan maar 1 échte leider hebben.** Kies duidelijk **wie** de leider is. De andere huisgenoten kunnen nog steeds dikke vrienden zijn, maar 1 moet echt de hoofdtaak gaan krijgen. Ik bedoel met leider niet degene waar de hond het beste naar luistert, vaak het meeste bang voor is. Ik bedoel echt een lieve leider die er altijd voor de hond is. Die hem op een liefdevolle manier de weg wijst in het leven en altijd steunt in goede en in slechte tijden. Die er altijd voor hem is om hem te beschermen en waar hij altijd bij terecht kan.

Taak geven

Ga hem een taak geven. Dit om hem belangrijker te gaan maken in het gezin en om hem een doel te geven in zijn leven.

Vertel hem hoe belangrijk hij is

Vertel hem iedere dag hoe belangrijk hij voor jou is en dat hij nu voortaan voor altijd bij jullie mag blijven wonen! Beloof hem dat hij altijd bij jou mag blijven!

Exact dezelfde regels zorgt voor duidelijkheid

Ga samen met de andere huisgenoten om tafel zitten en hanteer EXACT dezelfde regels, zodat er voor jouw hond meer duidelijkheid gaat komen, waar hij zichzelf aan vast kan gaan houden. Dat hij weet waar hij aan toe is.

Consequent zijn

Wees CONSEQUENT. Niet de ene keer wèl op de bank en de andere keer niet. Of hij mag altijd op de bank - of hij mag nooit op de bank. Dan weet jouw hond waar die aan toe is.

Herken stress signalen

Je kunt aan honden zien als zij stress hebben door: tongelen (met de tong mond aflikken), dagelijks gapen - midden op de dag, uitschudden (terwijl het niet regent), hijgen terwijl zij niet hard gelopen hebben, eigen poten aflikken is om zichzelf te kalmeren, voorpootje optillen als hij buiten is en niezen. Dit zijn allemaal stresssignalen. Je kunt controleren hoe ernstig het is door hem een snoepje te geven. Eet jouw hond dit wel op, dan is de stress matig. Ik zal jouw hond altijd kalmeren, zodra die bovenstaande stress signalen laat zien.

Herken de lichaamstaal van j ouw hond

Je moet eerst weten wat er aan de hand is, voordat je weet wat je moet doen. Herken de stress signalen en leer meer over de lichaamstaal van jouw hond om hem beter te kunnen begrijpen: <http://www.bol.com/nl/p/hondentaal-is-lichaamstaal/1001004002891888/>

Negeer je hond niet als hij bang is

Veel mensen denken dat, als hun hond bang is, zij dit maar moeten negeren, want anders (dat hebben ze ergens gelezen), bevestig je het angstige gedrag. Alleen negeren moet je niet doen. Als een kind van 2 jaar bang is, dan ga je die ook niet negeren. Maar die ga je ook helpen en ondersteunen. Van tutten zal je van de angst een drama maken, dan maak je het wel erger. Wanneer je tegen je hond zegt, "oh wat erg" en "wat een ellende" dat je zo bang bent (op een dramatische manier met een hoge stem), daar worden honden banger van, maar niet als je ze gaat steunen en kalmeren.

Kalmeer en steun jouw hond

Zodra je bovenstaande stress signalen ziet, ga je hem kalmeren. Als jouw hond ergens van schrikt, ga hem dan direct kalmeren. **Hier zal alles om draaien.** Kijk hem aan, knipper met jouw ogen en zeg op een zeer rustige manier, liefst vertraagd en met een zeer lage stem en fluister: " ik ben bij jou en ik zorg voor jou, er is niets aan de hand". Het maakt in principe niet uit wat je zegt, (als jij een andere zin hebt is het ook goed), maar het moet lang genoeg zijn," het is goed," is echt te kort.

De zin moet langer zijn zodat de hond er echt rustig van gaat worden!

Voor onzekere, angstige honden is dit het allerbelangrijkste. Steun van de leider! Om goed te kunnen kalmeren:

- **Knipper (indien mogelijk) vertraagd met jouw ogen**, dat doen honden naar elkaar ook om elkaar gerust te stellen en te laten weten dat het goed is. Dit moet enorm rustig gebeuren. Je doet je ogen in 6 seconden langzaam dicht, houdt ze 3 seconde dicht en dan in 6 seconden weer vertraagd open maken! Dit is enorm belangrijk. Ook al kijkt hij niet, dan knipper je toch ook om zelf rustiger te worden.
- **Lage stem gebruiken**, vooral vrouwen praten vaak met veel te hoge toon in hun stem, ga bij jezelf na of je van jouw stem rustiger zou gaan worden of niet. Hoge stemmen zal de hond alleen nog maar onrustiger maken.

Tip:

fluister, dat is rustiger, je stem gaat dan automatisch naar beneden. Zorg dat je stem eindigt in een lage toon. Dus niet: er is niets aan de hand en dan omhoog met je stem, nee juist omlaag met je stem! Als je omhoog gaat met je stem, zal het juist niet werken, de stem moet naar beneden!

- **Langzaam spreken**, zeker niet te vlug, daar worden honden alleen maar onrustig en vaak ook maar banger van.
- Zorg dat je zelf ook rustig bent (je kunt geen hond kalmeren als je zelf geïrriteerd, boos en onrustig bent, een hond zal het direct aanvoelen). Doe er alles aan om ervoor te zorgen dat jij rustig blijft. Je moet nu eerst voor jezelf gaan zorgen en dan pas voor jouw hond. Jouw hond volgt wel als jij maar rustig bent. Voel aan wat jij nodig hebt om rustig te blijven, want dan kun je, je hond pas steunen.
- Jijzelf moet zodanig kalmeren dat je er rustig van wordt. Door het knipperen met je ogen, verhoog je, je energie (daar word je zelf ook rustiger van, zo niet dan knipper je niet langzaam genoeg).
- Kalmeer maar 1 of 2 keer (niet continue blijven herhalen).

Kalmeren stap 2

kwam).

Als jij jouw hond aan het aaien bent (sowieso in vertraging gaan aaien), en hij schrikt. **Stop dan direct met aaien** (want aaien maakt in panieksituaties de situatie nog onrustiger) en leg de hand neer waar je aan het aaien was. Dan kalmeer je en steun je de hond meer. NIET doorgaan met aaien als je merkt dat je hond daarvan schrikt.

Ben je NIET aan het aaien en je hond schrikt ergens van, blijf dan tijdens de schrikreactie van haar af-, (ook als de hond onrustig is en zoekt naar, waar het geluid vandaan

kwam).
Ga haar zeker **niet onverwacht aanraken**, want dan schrikt de hond EXTRA door jou onverwachte hand!

Blijf kalmeren, zodat het goed en natuurlijk voor jou aan blijft voelen, (zorg dat je er zelf niet moe van wordt), je kunt anders ook alleen een keer met **jouw ogen langzaam** knippenen - dat is over een tijdje ook al voldoende! Doe dit ook als andere mensen thuis zijn, want alleen de **leider** kan kalmeren. Niet met een hele groep mensen gaan kalmeren. Dat is onrustig.

HONDEN (EN ZEKER SCHRIKACHTIGE HONDEN) MAG JE NOOIT ONVERWACHT AANRAKEN, ZORG ER ALTIJD VOOR DAT ZE JOUW HANDEN AAN ZIEN KOMEN, ALS JE HEM WILT AANRAKEN!

Ben jij de held voor jouw hond?

Iedere keer als jouw hond bang is, ben jij zijn held en redt hem dan uit deze situatie. Help hem door hem te steunen. Ga aanvoelen wanneer jouw hond jouw steun nodig heeft. Je hoeft niet de hele dag te gaan zitten kalmeren met stem, je kunt ook af en toe een keer met je ogen knippenen! Schrikt hij heel erg, dan kalmeer je met stem. Valt het mee, dan is knippenen (als hij kijkt) voldoende.

Steunen bij angstige momenten

Iedere keer als jouw hond bang is, ben zijn held en red je hem of haar, door te kalmeren en te steunen. Bijvoorbeeld als die bang -of angstig is voor mensen- of er zijn vreemde mensen op bezoek, dan ben jij er voor je hond! Wel of geen bezoek, ook als het niet uitkomt, geef voorrang aan je hond, als je merkt dat de hond jou nodig heeft!

Blijf zelf rustig

Vaak zie je bij zenuwachtige mensen dat ze ook een zenuwachtige hond hebben. En bij zeer relaxte mensen, zie je een zeer relaxte hond. Dat is niet voor niets. Vaak brengen mensen hun eigen angsten en onzekerheden over op hun hond. Zorg er daarom voor dat jijzelf altijd rustig bent, tijdens het kalmeren of stressvolle situaties. Als jouw hond ziet dat jezelf ontspannen bent, zal die zich aanpassen en ook rustiger gaan worden. De hond zal dan denken: "oh mijn baasje is gewoon rustig, dan zal er wel niets aan de hand zijn".

Waar je energie in stopt, gaat vanzelf groeien

Ga het probleem met jouw hond verkleinen. Hoe meer energie je in dat probleem stopt, des te groter en problematischer het gaat worden. Hoe meer jij zelf geïrriteerd gedrag vertoont aan -of - door het gedrag van jouw hond, des te meer stress je zelf ondervindt en jouw hond zal dit gedrag van jou overnemen. Door bij jezelf na te gaan waar de oorzaak ligt, (relatieveer) dan kan het probleem kleiner worden. Hoe kleiner het probleem is met je hond, des te kalmer jij bent, je hond zal er ook rustiger van worden.

Aaien, maar nooit onverwacht!

Zorg dat je bij een onrustige hond zeer, maar dan ook zeer langzaam aait. Door te snel aaien (wat de meeste mensen doen), worden honden nog onrustiger. Wil je meer rust in jouw hond krijgen, dan zal je heel erg vertraagd moeten gaan aaien. Ben je zelf gestrest of zenuwachtig, blijf dan van hem af. Anders geef je jouw eigen stress door aan je hond. En nogmaals nooit, maar dan ook **nooit onverwacht aanraken**. Zorg er altijd voor dat jouw hond ziet dat jij hem gaat aanraken.

Vergroot zelfvertrouwen

Als je ziet dat hij ergens bang voor is voor alles, behalve een andere hond of mens. (zie: stap 2) Nadat je de hond al een tijd gekalmeerd (hebt en de hond heeft al iets meer zelfvertrouwen gekregen). Als hij bijvoorbeeld laat merken dat hij bang is voor een vuilniszak op straat. Dan ga je er juist op af. Je gaat zelf op de knieën bij de vuilniszak zitten en zegt weer op een zeer rustige en kalme manier (en blijf zelf ook rustig): "niets aan de hand. Dit geeft bij de hond zelfvertrouwen. Doordat je als leider meer steun gaat geven, voelt dit fijn aan voor jouw hond, omdat die weet dat ie er niet alleen voor staat, maar altijd op de steun van de leider kan rekenen.

Schrikken

Op het moment dat een hond ergens van schrikt (er valt iets, snelle auto's of fietsers, harde geluiden e.d.) dan zal hij (indien hij een goede band met de leider heeft) direct zijn baasje, de leider aankijken, met de vraag of het veilig is. Ga hem op dat moment bevestigen dat het inderdaad veilig is. Knipper rustig met je ogen en kalmeer hem dan weer (zie uitleg kalmeren). Hij zit dan enorm hoog met zijn energie en is erg onrustig, (voor de hond is het eng).

Met het kalmeren zorg je ervoor dat hij weer rustiger-, (lager in zijn energie) gaat worden. Het is iedere keer hetzelfde, merk je dat die angstig reageert, dan steun je en kalmeert de hond en brengt de ruststand weer terug. Als dit blijft herhalen, zal die na een tijdje zal vanzelf meer vertrouwen krijgen. Straf de hond niet, maar zorg ervoor dat jij als leider er voor hem bent!

Kalmeren tijdens wandelen

In de eerste plaats, zorg ervoor dat jij als leider altijd als een blokkade tussen hem en de fietsers in loopt. Tussen hem en auto's loopt, tussen hem en andere honden bent.

Altijd als blokkade ertussen gaan lopen! Laat de hond een bang/ angstig gedrag zien tijdens de wandeling, kalmeer hem dan weer. Zeg dan, "niets aan de hand", "kom maar ik ben bij jou"! Als de krachtige leider bij je is, zal je niets overkomen.

Hoe **meer rust** de leider heeft, des te meer rust de hond heeft. De hond voelt zijn baasje feilloos aan. Dat zorgt ervoor, dat de hond meer en beter op jou als baas zal vertrouwen, hoe meer steun die krijgt, hoe beter het zal gaan.

Doorlopen tijdens het wandelen

Vele mensen laten hun hond stil zitten om rustig te worden. Dat is juist helemaal fout. Daar zal hij nog onrustiger van gaan worden. Door stil te gaan zitten of staan, bouw je alleen nog maar méér spanning op. NÓóit stilstaan of laten zitten om rustiger te worden. Als je ziet dat je hond bang reageert als een andere hond in de buurt komt of iemand voorbij loopt, loop dan gewoon door. Kalmeer hem weer, zorg dan dat je als blokkade er tussenin loopt, steun hem en LOOP DOOR! Dit zal jouw hond meer vertrouwen geven dat het veilig is.

Geen ritselende zakjes

Ik zie vaak dat eigenaren een zakje bij zich hebben en hangen die aan hun riem. Doe dat niet. Honden horen veel beter dan mensen. Het geluid van zo'n wapperend/ ritselend zakje is niet alleen heel erg irritant, maar maakt het ook nog eens erg onrustig voor jouw hond. Die hoort continu het geluid van dat zakje aan zijn oren. Doe het zakje niet aan de riem, maar stop deze ergens in je zak. Dat is rustiger voor jouw hond.

Niet afdwingen

Ik zie bij veel mensen dat zij proberen een angstige hond te confronteren met iets of iemand waarvoor de hond huist bang is, mensen zoeken dat op! Wanneer jouw hond bang is voor andere mensen, moeten die mensen geen brokje geven aan je hond om af te dwingen dat de hond hen leuk moet vinden. **Doe dat NIET!** De angst zal er niet kleiner door worden als je het juist opzoekt. Ik ben zelf bang voor spinnen. Als mijn moeder of vader mij tussen spinnen gaat zetten, expres mijn angst gaan opzoeken, zal mijn angst voor spinnen er echt niet minder op worden. Dat is voor een hond net zo. Eerst moet een vertrouwensband opgebouwd worden met hond en begeleider / eigenaar naar 100% vertrouwen. En als ik weet dat mijn eigenaar mij nooit iets af zal dwingen, kan ik opgelucht adem gaan halen. Kan ik gaan ontspannen en vanuit die VEILIGE basis, durf ik beter op pad te gaan. Dan weet ik dat ik altijd, als het moet, terug kan vluchten naar mijn baas, die mij altijd zal **beschermen!**

Niet continue praten

Veel mensen hebben de neiging om continue tegen hun hond te praten. Zeker voor onzekere honden is dit niet prettig. Wil mijn leider nu iets van mij, moet ik iets doen? Het is voor de hond niet prettig. Ook niet wanneer de hond ligt te slapen, dan halen de mensen hem vaak uit zijn rust, door tegen de hond te gaan praten. Niet doen! Probeer niet de hele tijd tegen je hond te kletsen, om nog meer verwarring voor jouw hond te voorkomen. Wat je wel kunt doen om contact te maken, is als de hond niet slaapt, dan even rustig met je ogen knipperen (zie kalmeren), dan heb je toch contact en dan is het alleen maar fijn voor de hond !

Stemgebruik

Weet dat met een hoge stem je een hond altijd prikkelt/stimuleert. Als je al een drukke hond hebt en je wilt dat die rustiger gaat worden, zorg dan voor een lage stem, anders stimuleer je met een hoge stem, juist de onrustigheid. Heb je een trage hond die niet vooruit te branden is, dan moet die gestimuleerd worden en dan gebruik je WEL een hoge stem. Maar onrustige, angstige, zenuwachtige honden prikkel je nog eens extra met een hoge stem. Maak je ze zelf nog drukker mee, juist dan moet je een rustige kalmerende lage stem gebruiken, maar ook niet continue blijven praten !

Commando

Vaak geven mensen een commando met een strenge zware stem. De hond schrikt hier enorm van. De meeste honden reageren goed op een vriendelijke toon en luisteren beter. Met een strenge, harde stem-(verheffing) wordt een hond er alleen maar zenuwachtig van. Vraag gewoon op een vriendelijke en duidelijke toon of hij bijvoorbeeld naar je toekomt of gaat zitten. Daarna is het belangrijk dat je de hond beloont voor goed gedrag (met je stem of voor wat voor de hond, "lekkers" betekent).

Wees geduldig

Omdat wij in Nederland allemaal een druk leven hebben, moet er veel tegelijk gebeuren. Veel eigenaren zijn dan ook niet geduldig genoeg en willen direct dat de hond luistert. Omdat wij zelf dat al in ons hoofd hebben, verwachten we van de hond dat die meteen doet, wat je vraagt. Voor ons mensen, duurt het vaak te lang als hij dat niet direct doet. Honden zijn vaak nog met andere dingen bezig. In hun eigen belevingswereld. Geef de hond tijd! Daarom mag je de hond ook niet corrigeren, dan wel mopperen! Geef de tijd om snappen wat je van hem vraagt.

Zorg eerst voor jezelf als begeleider/leider

Van alle adviezen die ik hier geef, is het allerbelangrijkste om zelf na te gaan, aan te voelen wat het beste bij je past. Wat goed voor JEZELF aanvoelt. Ook hoef je niet na te denken wat je moet doen, maar ga op je gevoel af, wat jouw hond nodig heeft. Hoe zou jij, benaderd, behandeld en geholpen willen worden als jij een hond zou zijn? Let wel; je kunt niet praten, alleen reageren.

Als je dat begrijpt, dan straalt je heel veel rust uit, en jouw hond zal er ook een stuk rustiger van worden. Zorg er eerst voor dat je jezelf in de hand hebt en doe dan wat jezelf het meeste rust en vertrouwen geeft, - en dan volgt jouw hond vanzelf!

Achteraf straffen

Als een hond iets kapot heeft gemaakt, kom je daar als baasje vaak later achter en krijgt de hond, daarvoor **achteraf** gezien op zijn / haar kop. Dat begrijpen honden niet. Voor hun gevoel krijgen ze zomaar uit het niets op hun kop. Daar krijg je alleen maar onzekere en angstige honden van. Het vertrouwen in het baasje / huisgenoten verdwijnt hierdoor, waardoor er weer andere problemen zullen ontstaan. Een hond kan niet denken, mijn denkfout.

Niet onverwachts aanraken

Vele mensen bedoelen het heel erg goed, en raken honden (in hun beleving) vaak onverwacht aan. Dat is voor honden niet fijn en zeker niet voor angstige, gestreste en nerveuze honden. Die worden vaak nog banger/onrustiger omdat ze **ieder moment** aangeraakt worden. Zorg er dus voor dat als je jouw hond wilt aaien, dat je altijd je handen eerst laat zien! Zodat de hond ziet wat je gaat doen! Jij wilt tenslotte ook niet iedere keer schrikken. Honden kunnen dan beter tot rust komen! Vaak doen mensen dit niet bewust! Dus, let hier goed op! Zeker ook bij honden die niet goed horen, niet goed zien, angstig, onzeker en onrustig zijn!

Train altijd positief

Belangrijk is het dat dingen stap- voor --stap worden geleerd op een POSITIEVE MANIER. HEB ENORM VEEL GEDULD MET HEM en STRAF HEM NOOIT! Straffen zorgt er alleen maar voor dat hij zenuwachtiger gaat worden, onzekerder worden en al helemaal niet meer weten wat nu echt de bedoeling is. NOOIT STRAFFEN !

Geen enkele hond kan hier tegen en begrijpt niet, wat nu echt de bedoeling is. NOOIT STRAFFEN !

Kalmerend belonen voor goed gedrag

Simpele dingen gaan doen en veel belonen! Dit heeft hij echt nodig om meer zelfvertrouwen te krijgen. Dit geeft hem ook richtlijnen voor wat er van hem verwacht wordt. Knipper net zoals bij het kalmeren eerst rustig met je ogen (langzaam dicht, aantal seconden dicht houden en langzaam open, zodat je zelf rustig bent en beloon dan met een vriendelijke stem (rustig blijven, stem naar beneden en niet te snel praten) die net zoals bij het kalmeren, jouw hond tegelijkertijd kalmeert en beloont. Belonen kan met stem en/of train ook met wat lekkers (kleine

koekjes, kaas, stukjes worst en wissel het regelmatig af.

POSITIEF zijn! Kijk naar wat hij wel goed doet en als hij het een keer niet goed doet, heeft hij het niet begrepen. Een hond die van zijn baasje de kans krijgt om (IN ZIJN EIGEN TEMPO !) uit te vogelen wat zijn baasje wil, zal alles proberen en voelt zich vrij (en niet gehaast!) om erachter te komen zal die alles proberen om daarachter te komen. Hij voelt zich vrij, speelt en niet gehaast!

Als leider van je hond weet jij wat er in jouw hoofd speelt en wat je wilt gaan vragen. Zorg dus ook dat je duidelijk de aandacht trekt van de hond, voordat je een commando gaat geven. (hij kan ook met ergens anders mee bezig zijn in zijn hoofd) De hond heeft z'n eigen belevingswereld.

BELONEN ZORGT VOOR HANDVATTEN, zorgt voor méér duidelijkheid en zelfvertrouwen, voor jou en de hond.

Belangrijk: hoe beloon je op een goede manier met je stem?

- Je beloont op dezelfde manier als het kalmeren, met een zeer rustige vriendelijke ontspannen stem.
- Je gaat ook weer laag met je stem (niet grommen), maar als je op een rustige manier (en zonder hoge stem), en zegt, "goed zo" dan weet hij ook dat het goed is en blijft hij zelf ook ontspannen.
- Blijf weer rustig en beloon hem op een normale rustige manier.

Honden die van zichzelf al gespannen of onzeker zijn, moeten juist **niet** gestimuleerd worden. Die moeten juist méér rust in hun leven gaan krijgen !

Honden voelen het direct aan als iets "nep", is. Met een overdreven hoge stem belonen is nep voor de honden.

*Alleen honden die niet vooruit te branden zijn, moeten met een overdreven hoge stem worden gestimuleerd!

Wees zelf duidelijk

Mocht jouw hond een keer niet direct luisteren? Vraag jezelf dan af, ben ik duidelijk genoeg? Hoe kan ik duidelijker worden?

Hond eigenaren knippen met hun vingers, maken tssss- geluiden en tikken dan onverwacht de hond aan. Ik begrijp niet eens wat ze bedoelen, laat staan dat de hond begrijpt niet wat ermee bedoeld wordt. Onverwachte tssss- geluiden is niet alleen onduidelijk, maar maakt bange honden nog angstiger.

Niet mopperen en corrigeren

Nog steeds wordt er veel gemopperd op honden. Mensen leggen uit dat ze hun hond niet straffen door hem te slaan, maar mopperen dan veel. Ook mopperen of een stemverheffing kan enorm bedreigend en beangstigend zijn voor honden. Door het mopperen wordt het vaak alleen maar erger. Honden worden dan OOK nog eens bang voor de eigenaar en het vertrouwen in de eigenaren gaat kapot. Waardoor de angsten alleen nog maar meer gaan toenemen.
Dus nooit mopperen!

Ook geen ruzie maken (of huilen) in de buurt van jouw hond. Als een hond bang is, en bijvoorbeeld begint te blaffen, dan gaan eigenaren mopperen, gillen, de strijd aan om het blaffen te stoppen. In plaats dat de hond 1 probleem heeft (waar hij angstig voor is en daarom gaat blaffen), heeft de hond nu 2 problemen.

- 1 hetgeen waar hij angstig voor is en waarvoor hij ging blaffen en probleem
- 2 is dat hij nu ook nog eens bang voor de eigenaar is geworden.

Als een peuter van 2 erg bang is en begint te huilen van angst, dan gaan we het kind toch niet uitschelden en gillen dat de peuter zijn of haar mond moet houden. Nee, ook dan gaan we die kinderen helpen en steunen en zo werkt het ook met honden !

Zorg voor een VEILIGE thuisbasis, een VEILIGE eigenaar, die begripvol is (begrijpt waarom de hond bang en onrustig) is. Zorg ervoor dat je een VEILIGE eigenaar bent, waar de hond steun bij kan halen!

Slecht gedrag niet belonen

Doet hij iets wat niet mag, leidt hem dan af met iets. Stel, hij zit aan een poot te bijten, leidt hem af. Ga een stuk verderop staan en roep hem! Maar STRAF HEM NOOIT! Dan beloon je hem, voor het naar jou toekomen!
Door, Nee, nee, nee...beloon je hem alleen maar...dan wordt het juist erger
Wat ik vaak zie is dat mensen negatief gedrag juist belonen. Wat is belonen? Nee, nee, nee of foei roepen, kijken, lachend naar hem kijken. Hou op met blijven herhalen, hem wegtrekken, wegduwen, mopperen dat is allemaal **onjuist belonen!**

Dan zal het gedrag van de hond alleen maar erger worden. Bijvoorbeeld als je hond tegen je op springt, gaan mensen vaak boos naar hem roepen, weg duwen, naar beneden duwen, zeggen dat hij op moet houden, gillen, rennen, onrustig worden, lachen, kijken enz. Dat is alleen maar belonen voor slecht gedrag, daarmee zal het springen alleen maar erger worden. Je hebt hem immers zelf beloond (ook "nee en foei", zeggen is negatieve aandacht) dus niet belonen. Als je niet wilt dat hij iets doet wat doe je dan? Zoals bijvoorbeeld: opspringen en dat wil je niet.

Dan kijk je hem niet aan, maar kijkt als een lantaarnpaal naar boven. (zodra je moppert, hem aankijkt, tegen hem praat is dat een beloning, negatieve aandacht is ook aandacht) Staat hij weer op de grond, dan geef je hem wel **DIRECT aandacht**. Dus negeren als hij het fout doet en DIRECT (binnen 3 seconde) aandacht als hij het goed doet ! Dat is het leermoment!

Niet alleen negeren

Let wel OP !! Alleen negeren werkt niet, want daar worden honden alleen nog maar meer onzeker van. Het is niet alleen negeren, maar juist hem **aandacht te geven** als hij op de grond staat (en dus niet springt). **Belonen voor goed gedrag** (=niet springen). Dan weet jouw hond al snel dat hij geen beloning krijgt als hij slecht gedrag laat zien (springen in dit geval) en dat hij WEL beloning krijgt als hij het GOED doet!

Opspringen

Springt hij tegen jou op en wil je dat niet. Dan kijk je hem niet aan, maar kijkt als een lantaarnpaal naar boven. (zodra je moppert, hem aankijkt, tegen hem praat is dat een beloning, negatieve aandacht is ook aandacht) Staat hij weer op de grond, dan geef je hem wel DIRECT aandacht. LETOP! Het is niet alleen negeren, maar juist door hem aandacht te geven als hij op de grond staat (en dus niet springt) . Belonen voor goed gedrag (en niet springen)

Tegen bezoek opspringen

Als hij tegen bezoek opspringt, laat het bezoek direct als een lantaarnpaal naar boven kijken. Zodra hij op de grond staat met alle 4 de poten, dan DIRECT belonen met een aai. Zodra het bezoek al naar hem kijkt (is ook al belonen of als jij gaat rukken, hem beetpakt etc.) dan krijgt hij direct beloning voor slecht gedrag, niet doen!
Ga dit oefenen met bezoek en dan zal het snel afgelopen zijn. De hond moet leren dat het meer oplevert als hij op de grond staat, dan dat hij op springt.

Geen Betutteling!

Als hij bang is, niet betuttelen met "ach gossie, wat ben je toch zielig"! Daar zal de hond alleen maar banger gaan worden, niet zielig vinden (dat maak je hem weer klein, het is wel zielig, maar anders blijft hij angstig. Bedenk: ik ben bij hem, hij gaat niet dood en het is zo weer voorbij! Maar steun hem wel. Hou met 1 arm contact en kalmeer hem weer, hou hem vast. Of laat hem dicht tegen jou aan kruipen. Door alle tips, zal hij meer vertrouwen gaan krijgen en zelfverzekerder gaan worden! **Niet betuttelen, maar steunen!**

Niet huilen of ruzie maken

Zorg dat je niet huilt of ruzie maakt waar je hond bij is. De meeste honden weten hier geen raad mee en worden er alleen maar zenuwachtig van. Ook denken heel veel honden dat als je ruzie maakt met iemand anders, dat jouw hond dan toch op zijn kop krijgt. Een hond kan niet denken: "Oh ze zijn met elkaar ruzie aan het maken en ze hebben het niet tegen mij"! Dat kan een hond niet denken.

Dan denkt jouw hond direct dat hij op zijn kop krijgt. Dus geen ruzie maken waar jouw hond bij is! Heel erg belangrijk om het zelfvertrouwen en vertrouwen te gaan verbeteren! Het moet eerst veilig en stabiel zijn, voordat jouw hond kan veranderen, verbeteren en doorgroeien.

Honden niet pesten

Pest of klier je hond niet. Onzekere honden worden hier alleen maar nerveuzer van en begrijpen het gewoon niet. De meeste honden vinden dit niet leuk. Zeker als ze hun baasje ook niet eens 1000% vertrouwen. Dus niet klieren of pesten. Ook niet door kinderen.

Geef een goede naam

Noem hem ook geen "JE" achter zijn naam, daarmee maak je hem alleen maar kleiner en om meer zelfvertrouwen te krijgen heeft hij juist nodig dat hij groot wordt gemaakt. Dus geen Boefje, Jantje etc. Maar gewoon een volwassen naam geven. Zeker bij angstige honden, hou je ze daarmee alleen maar klein.

Uitlaten hond

Als jouw hond wordt uitgelaten, en je ziet dat hij al helemaal opgewonden is (het is voor hem helemaal eng buitenshuis), ga hem dan niet nog eens méér enthousiast-/onrustiger maken door heel blij te gaan doen. Nee, blijf dan zelf ook rustig. Het is al eng genoeg (en de energie is al hoog genoeg). Ook hier zal jouw hond meer zelfvertrouwen van gaan krijgen.

Zorg voor een blokkade en bescherm je hond

Zorg er altijd voor dat als je gaat wandelen, jij als leider tussen jouw hond en het drukke verkeer loopt. Tussen jouw hond en vreemde mensen loopt. Doordat je, je als leider, als een blokkade ertussen loopt, zal jouw hond zich altijd veilig bij jou voelen. Jij bent immers zijn grote held die hem steeds zal blijven beschermen. Jij bent letterlijk als een beschermer altijd tussen hem en vreemde enge dingen zoals: snelle auto's, fietsers, brommers, vreemde honden, vreemde mensen etc.

Zorg voor STRUCTUUR

Zorg voor duidelijkheid en een vaste structuur! Probeer zoveel mogelijk structuur aan te brengen in het leven van jouw hond. Het Liefst, steeds door dezelfde persoon uitgelaten worden op dezelfde tijden. Loop steeds hetzelfde rondje om hem vertrouwen in de omgeving te geven, het is nu al allemaal veel en spannend voor hem en hetzelfde rondje zal hem vertrouwen geven. Dan weet hij in ieder geval wat er komen gaat. Kies desnoods voor een korte en een wat langere ronde. Maar niet steeds van omgeving veranderen. Dezelfde omgeving zal hem meer rust en steun geven. Het is voor onzekere en angstige honden vaak al spannend genoeg om buiten de deur te zijn.

Doe ik het goed ? Ben ik veilig ?

Jouw hond is de hele dag met 2 dingen bezig. Doe ik het goed (daarom kijkt hij jou ook steeds aan om een bevestiging te krijgen)- en ben ik veilig (en dan kijkt hij jou ook aan. Geef in beide gevallen aan dat hij het goed doet (dit is vooral thuis) en dat het veilig is (buitenshuis)! Daarom is het belangrijk dat je de kenmerken gaat herkennen. Dan weet je direct wat hij nodig heeft, geef bevestiging -of kalmeren -en hij wil horen dat het veilig is!

Blaffen

Er zijn 4 soorten blafjes.

- Blaffen als waken als er iemand komt.
- 2. Blijven blaffen uit angst.
- 3. blaffen om aandacht te krijgen.
- 4. blaffen als je hond moet plassen. Dus kijk goed naar wat voor een soort blaf het is.

Blaf 1: Waken

Waken is gewoon goed. Het voelt fijn dat je hond waakt, zodat je jezelf ook beschermd voelt.

Blaf 2: Blijven blaffen uit angst

Honden die te lang blijven blaffen uit angst, doen dit uit onzekerheid en zijn bang. Door kwaad te worden, te gillen, of straffen, niet doen! Ik kan het niet laten om nogmaals te vertellen zal het alleen nog maar erger zal worden en je stimuleert het geblaf. Je belooft: negatieve aandacht voor negatief gedrag (de hond zal blijven blaffen).

Juist bij het blaffen heeft hij jou hulp nodig,(kalmeren, zie hierboven). Juist dan laten mensen hun hond vaak vallen als een baksteen (door te mopperen). Juist dan moet je er voor hem zijn. Wat doe je als een kindje van 2 jaar erg bang is, dan mopper je toch ook niet en zegt, "houdt je bek dicht klote kind", snap je? Juist dan moet je jouw hond , net zoals het kindje van 2 jaar oud, steunen. Zeg dan: "kom maar bij mij, ik zorg voor jou en ik HELP jou!

In een roedel zou een sterke hond, jouw hond ook gaan beschermen en gaan kalmeren ! Kalmeer 1 keer op een rustige manier en blijf zelf ook rustig. Als snel zal jouw hond doorhebben dat jij als baas, zelf ook rustig bent en dat het inderdaad niet zo spannend en eng was als dat de hond in eerste instantie dacht.

3. Blaf 3 blijven blaffen (of blijven piepen) om aandacht te krijgen

Niet op ieder piepje of blafje reageren, want als je kijkt is het een beloning, als je moppert is het ook een beloning (negatieve aandacht is ook aandacht). Zodra je blijft kijken of erop blijft reageren, zal het blaffen of piepen om aandacht alleen maar gestimuleerd worden. Negeer compleet het piepen of blaffen (kijk hem niet aan), maar beloon hem direct als hij stil is, door hem vriendelijk aan te kijken of met de stem te belonen. Hij zal al snel doorhebben dat als hij blaft of piept géén aandacht krijgt en maar wanneer hij stil is, dat hij dat wel krijgt.

4. Blaf 4 blaffen om aan te geven dat hij moet plassen

Als je hond duidelijk aangeeft dat hij moet plassen, dan luister je hier wel natuurlijk naar.

Trekken aan de riem

Honden die trekken zijn bang en willen zo snel mogelijk weg (vluchtgedrag, maar snel wegwezen voordat er iets gaat gebeuren). Of krijgen te weinig beweging en hebben daardoor te veel energie over waardoor ze trekken aan de riem. Een hond die erg bang is, is op dat moment op straat aan het **overleven** en **KAN niet** ontspannen aan de lijn lopen. Als ik zelf denk dat ik iedere moment aangevallen kan worden, dan kan ik ook niet rustig lopen. Ga er dus eerst zorgen dat je hond rustiger gaat worden (zie kalmeren en belonen hierboven). Als je hond zich dan veilig gaat voelen bij jou, PAS dan kun je dit gaan trainen.

Nooit, maar dan ook nooit mopperen, straffen, of rukken aan de riem. Daar wordt hij nog onzekerder van.

- Stap 1. stil gaan staan.
- Stap 2. Wachten totdat hij terug gaat komen .
- Stap 3. direct belonen voor het terugkomen (snoepje erin).
- Stap 4. daarna rustig verder gaan lopen. Gaat hij weer trekken, dan alles weer herhalen. Al snel zal hij door hebben dat zodra hij gaat trekken, dat er dan geen stap meer wordt gezet.

Naast de leider lopen

Wil jij dat jouw hond met jou mee gaat lopen., niet gaan rukken en corrigeren. Dit is een echt ouderwetse methode, maar iedere keer als hij bij jou als leider naast jou loopt, dan geef je hem direct iets lekkers. AL snel zal hij doorhebben dat het altijd feest is om bij de leider in de omgeving te blijven. In het begin geef je regelmatig beloning om het aan te leren. Zodra hij dat doorheeft, ga je de momenten van belonen uitstellen, wel hiermee blijven doorgaan. Op dit punt gaan heel veel mensen de fout in, door nooit meer te belonen!

Ook zie ik veel mensen waarvan de hond de hele dag in huis is geweest en uiteindelijk mag de hond dan 1 keer per dag mee naar buiten en dan moet de hond ook nog eens in het gareel lopen naast de baas. Zo enorm sneu. Gun je hond ook even de vrijheid !!

Energie kwijt kunnen

Zorg dat jouw hond los kan rennen. Dit heeft hij nodig om zijn energie kwijt te kunnen. Leer hem om bij jou terug te komen ("kom eens hier", zie uitleg verderop) Of zoek een omheind stuk op, waar hij zeker niet weg kan lopen. Het moet voor jou als leider goed aanvoelen en jij moet zeker weten dat hij naar jou toe gaat komen als hij bang is! A

Is je zelf onrustig bent of hij wel of niet weg zal gaan lopen, voelt hij dit ook aan en heeft dan geen vertrouwen in jou...jij bent dan niet de stevige rotsblok waar hij naar toe kan vluchten, maar jij bent dan ook te zenuwachtig voor hem . Dus eerst goed voor jezelf als leider zorgen en dan pas voor jouw hond.

Apporteren

Train met hem het apporteren (zie bijlage).Door het apporteren kan veel ellende bespaart blijven. Zodra jouw hond iets heeft wat niet mag (of wat zelfs gevaarlijk is), blijf dan rustig en laat het voorwerp apporteren terugbrengen. Zorg dat hij hiervoor dan ook enorm beloont wordt!

Niets afpakken

Pak NOOIT iets af! Eens gegeven.. blijft gegeven in de hondenwereld! Dan ben je gewoon te laat of je doet alsof je aan het apporteren bent en laat het naar jou terug bezorgen, maar hij moet er iets voor terug krijgen. Nooit iets afpakken en daar niets voor terug geven, want de volgende keer geeft hij het niet meer af!

Geen strijd aangaan

Ga nooit de strijd aan met jouw hond, behandel je hond net zoals je zelf ook graag behandeld wil worden. Zodra je een strijd aangaat, zal het voor jouw hond een spel zijn.

Vertrouwen gaat vóór regels

Nooit, maar dan ook nooit straffen en/of de hond op z'n rug leggen!

Mocht je op TV of op internet iets gelezen of gezien hebben, ga dat dan NIET direct toe passen. Voel eerst of het bij jou en jouw hond past. Zal hij daar banger van gaan worden of niet? is het positief of niet? Als het niet positief is, pas de methode niet toe!

Ga meer in jouw gevoel zitten en VOEL wat jouw hond nodig heeft. Zou hij daar blijer van worden of juist niet? Zou onze band door deze regel gaan versterken of zou hij het vertrouwen in mij meer gaan verliezen?

HET ALLERBELANGRIJKSTE is: het vertrouwen en dat gaat Vóór regels!

Geen mensenmassa's

Probeer zoveel mogelijk de rust op te zoeken. Ga liever niet tussen massa mensen in gaan zitten.. rust, anders verliest hij het overzicht en raakt in paniek! Voorkom dat hij hierin terecht komt.

De hond zelf naar de mensen laten gaan

Laat kinderen, andere mensen ook niet bij hem komen. Laat hem zelf naar de mensen toegaan. Als jouw hond erg bang is voor mensen, vraag mensen dan om hem te negeren. Zeker de mensen niet hem dringend in de ogen laten kijken. Dat zal hem nog banger voor mensen maken. Sommige mensen proberen mensen iets lekkers te laten geven om zo af te dwingen dat de hond mensen leuk gaat vinden, maar dat werkt niet. Laat hem in zijn eigen tempo naar de mensen toe gaan. Gaat hij niet naar mensen toe, dan is het ook goed. Gaat hij wel naar mensen toe, laat de mensen dan niet direct contact met hem maken of dat mensen hem direct proberen te aaien. Dan zal hij weer opnieuw gaan schrikken.

Alles zo rustig mogelijk houden en in het tempo van de hond. Niet wanneer de mensen het graag willen. Je kunt angsten voor mensen niet verminderen door te forceren. Vertrouwen moet groeien en kun je niet afdwingen.

Niet in het looppad

Zorg dat hij niet in het looppad of naast het looppad ligt. Het is voor honden fijn dat ze overzicht hebben (zeker angstige honden), maar het is niet fijn om midden in het looppad te liggen waar iedereen steeds voorbij komt. Zorg er ook voor dat er geen rennende kinderen naast hem kunnen rennen en bescherm hem hiertegen. Zorg dat hij lekker rustig kan liggen ook als er kinderen in huis komen.

Zorg voor veiligheid

Zorg dat hij veilig weg kan kruipen als hij dat wil. Of onder een dekbed, achter een gordijn, onder een tafel waar een kleed overheen ligt. Een bench kan veilig aanvoelen voor sommige honden. Echter worden zoveel honden er uren in opgesloten en dat kan ècht niet! Zorg dat de bench open staat, dat jouw hond er gewoon uit kan, wanneer hij wil. Anders is het hele effect van een veilige slaapplek weg en is veranderd dit in een gevangenis.

Kinderen

Veel honden hebben een hekel aan kinderen omdat ze niet betrouwbaar zijn en veel te onrustig zijn. Honden zijn bang dat de kinderen op hen vallen, op hun tenen gaan staan etc. Laat kinderen niet naar de hond toegaan. Als de hond zelf naar de kinderen komt, is het goed. Bescherm je hond (zeker bange honden) tegen de drukte van de kinderen. Zorg dat je als leider altijd tussen de kinderen en de hond bent. En kalmeer je hond om te vertellen dat het veilig is.

Honden niet omhelzen

Veel mensen vinden het fijn om dichtbij hun hond te zijn. Bijna alle honden vinden dit NIET fijn! Honden vinden het niet prettig als mensen te dichtbij hen komen. Ze accepteren het wel, maar fijn vinden dat niet. Omhels honden dan ook niet. Zorg ervoor dat kinderen dit ook niet doen. Zorg ervoor dat honden de ruimte krijgen om weg te gaan. Ook niet over honden heen gaan hangen. Zeker onzekere honden niet. Ook al is het fijn voor de kinderen, doe het niet. het is niet fijn voor de honden! Kinderen moeten ook leren om de hond met rust te laten. Zeker als ze slapen en zeker als ze aan het eten zijn! Kijk maar eens goed naar deze foto. Ook deze hond op de foto is niet echt blij, als hij op deze manier fijngeknepen wordt!

Aaien

Veel mensen raken de honden bovenop het hoofd aan. Of kloppen op het hoofd van de hond. Veel honden vinden dat niet prettig. Zeker het kloppen op het hoofd vinden ze niet fijn. Benader honden altijd van de zijkant en zorg ervoor dat ze duidelijk zien dat er een hand aan gaat komen, zodat de honden niet hoeven te schrikken. Zorg er zeker voor dat je nooit over een hond heen gaat hangen. Dat is beangstigend voor veel honden en niet prettig.

Slapende hond

Als een hond ligt te slapen, dan mag je nooit naar zijn veilige plek toe gaan. Ook als leider niet. Je wilt tenslotte zelf ook niet als jij rustig in je bed aan het slapen bent, dat er onverwacht iemand op bezoek komt. Ook wil je als mens niet dat iemand jou onverwacht aanraakt als je ligt te slapen. Dit vinden honden ook niet fijn. Als de hond ligt te slapen en je wilt zijn aandacht, ga dan een stukje van de mand, bench of slaapplek vandaan staan en roep hem dan er dan uit. Daarna belonen voor het braaf komen. Dan heb je ook zijn aandacht op een positieve manier.

BEZOEK 1. Bezoek /vreemde mensen ontvangen

Het eerste advies zou zijn, dat bezoek altijd aan moet bellen voordat ze naar binnen komen. Het moet veilig zijn voor jouw hond. **Dus als bezoek achterom kan komen, of ineens onverwachts binnen kan komen zonder aan te bellen, dan is dat niet veilig voor jouw hond.** Hetzelfde zou zijn als er ineens iemand onverwacht op onze slaapkamer zou binnenkomen. Dat is niet veilig. Dus stap 1 is ervoor zorgen dat het bezoek bij jou aangekondigd wordt (door aan te bellen of aankloppen), zodat jij als leider gewaarschuwd wordt dat er bezoek komt en jij jouw hond kunt gaan HELPEN en er voor hem kunt zijn om hem te BESCHERMEN! Zodat het ALTIJD veilig is voor jouw hond.

Als jouw hond bang is voor mensen, zorg er dan voor dat als de bel gaat, dat je zelf altijd rustig blijft. Sta rustig op en loop in alle rust en niet op een gehaaste manier en al helemaal niet gestrest, naar de voordeur toe. Is jouw hond bang en blaft hij uit angst, kalmeer hem dan terwijl jij RUSTIG en ALLES ONDER CONTROLE hebt en naar de voordeur loopt. Als jij gehaast en vol stress naar de voordeur loopt, denkt jou hond "oh, dat moet wel een heel erg eng mens zijn die nu binnen gaat komen, want mijn baasje is enorm gestrest", dus ik moet nu opletten, want er komt een heel eng mens binnen, want anders zou mijn baasje niet zo gespannen en gestrest zijn!
Het belangrijkste is, dat je ZELF rustig blijft!! (Ook al is jouw hond onrustig of blijft hij onrustig blaffen).

Ontdek wat JOU het meeste rust geeft. Het kan zijn dat jij een hal hebt. Ga kiezen wat voor jou het rustigst is. Laat je jouw hond achter in de kamer, loop je alleen naar de voordeur toe of neem je jouw hond helemaal mee naar de voordeur. KIES wat jou als eigenaar het meeste rust geeft! Meestal is het bij binnenkomst de drukste (verwelkoming, enthousiaste begroeting e.d.-) en vaak zijn halletjes erg klein waardoor het "enge", bezoek ineens wel heel erg dichtbij komt (doordat de hal vaak klein is), zorg er dus voor dat je hond RUIJTE heeft om weg te vluchten. Heb je een te kleine hal, dan zou ik hem achterlaten in de kamer. Kies wat JOU het meeste rust geeft.

Als je maar altijd zorgt dat jij als een blokkade TUSSEN jou en de vreemde mensen in gaat staan! Dat je jouw hond beschermt tegen de vreemde mensen.

Altijd zelf tussen jouw hond en het bezoek in lopen! Dus, niet de mensen binnen laten en dan toestaan dat ze rechtstreeks op jouw hond afgaan (dat is niet veilig voor jouw hond. De leider loopt eerst het huis binnen en achter de leider loopt het bezoek. Dit is veiliger voor jouw hond, dat er geen eng, vreemd mens recht op hem af komt lopen. Als je ziet dat jouw hond bang is, kalmeer hem dan opnieuw en blijf zelf rustig. Hoe rustiger je blijft, des te rustiger jouw hond wordt.

BEZOEK 2. Veilig achter de baas

Als er bezoek komt, is het belangrijk dat jouw hond zich altijd achter de baas kan verschuilen. De baas moet (zeker bij angstige honden) altijd tussen het bezoek en de hond in zitten. Dit voelt enorm veilig voor de hond aan. Zorg er ook voor dat jouw hond gewoon naar zijn eten en drinken kan lopen zonder dat hij voorbij het bezoek moet komen. Ga kijken in huis waar de looproutes zijn, als er bezoek komt. Ook als het bezoek naar het toilet moet. Zorg er dan voor dat ze niet langs jouw hond hoeven te lopen. Jouw hond moet veilig blijven!

BEZOEK 3. Stress wegkauen

Als er bezoek is, geef hem een bot (niet te hard, maar juist een taai bot) waar hij zijn stress op kwijt kan, waar hij op kan bijten. Zorg dat het bezoek hem niet lastig kan vallen. Laat hem zelf naar de mensen toe komen.

Bezoek 4. Blijf beschermen en blijf in contact

Vaak als er bezoek is, hebben eigenaren geen zin in het drukke gedoe /angstige gedoe van hun hond van het teveel blaffen etc., waardoor de eigenaar geïrriteerd - en gespannen raakt en waardoor ze vaak hun hond gaan corrigeren/mopperen. Dus, op het moment dat jouw hond jou als leider echt nodig heeft voor bescherming, gebeurt het vaak dat andere eigenaren hun honden in de steek laten door te gaan mopperen en dan zal het probleem altijd erger worden!

Vraag aan het bezoek om jouw hond te negeren. Hij komt wel in zijn eigen tempo, zelf naar het bezoek toe. Nooit een vreemd persoon naar jouw hond toe laten gaan. Zeker niet over hem heen laten hangen en zeker niet proberen om hem te aaien als hij bang is... Ook niet met snoepjes hem laten lokken. Nee gewoon niets!

Bescherm je hond hiertegen! Hou je hond achter jou, blijf hem met je ogen kalmeren (knipperen zie hierboven) en blijf in contact. Blijf hem beschermen en geef je hond vrijheid en ruimte om weg te vluchten. Zodra jouw hond voelt dat jij er voor hem bent (en nooit meer moppert), zal hij weten dat zijn leider/redder in nood er altijd voor hem zal zijn en dan weet hij dat hij veilig is! Dan kan hij vanuit een veilige thuisbasis (met een liefdevolle en beschermende leider) de wereld en de vreemde mensen gaan ontdekken. Is hij bang, dan kan hij weer terug vluchten naar de veilige thuisbasis waar zijn lieve baasje er altijd voor hem zal zijn!

Halsband af

Het is niet prettig om de hele dag in huis een halsband om te laten bij jouw hond.

Warm weer

Temperatuur boven de 20° C, een hond nooit alleen in de auto laten zitten (zonder airco). In de auto kan de temperatuur al snel oplopen tot boven de 40° C.

Bij warm weer de hond niet naast de fiets laten rennen. Dat is echt slecht voor zijn gezondheid en veel te warm. Liever niet op het heetst van de dag uitlaten of de hond moet het water in kunnen.

Vriezen

Als het vriest, wordt er vaak zout gestrooid. Dit zout doet enorm veel pijn aan de voetzolen van de hond. Als je gaat wandelen, smeer dan ALTIJD de voetzolen in met vette vaseline. Niet teveel anders is het te glad en glijdt hij uit!

TEMPERATUUR BUITEN	TEMPERATUUR IN DE AUTO	
°C	Na 10 minuten	Na 30 minuten
21	31	40
24	34	43
27	37	45
30	40	48
32	43	51
35	45	54

Ontmoeting met andere honden

Kleinere honden zijn bang voor grotere honden. Zorg er altijd wel voor (dat, als beide honden elkaar ontmoeten), jouw hond **ruimte aan de lijn** heeft om weg te kunnen vluchten als de andere hond niet aardig voor hem is of begint te grommen (dus niet een strakke lijn van 1 meter geven). Als honden loslopen, gaat het eigenlijk nooit fout. Juist door de honden aan de riem te houden, gaat het vaker fout omdat honden niet weg kunnen vluchten.

Bang voor andere honden

Als hij bang is voor andere honden, zorg er dan voor dat je het nu niet direct gaat opzoeken. Eerst werken aan zijn zelfvertrouwen. Sla af om contact te voorkomen, maar ga niet paniekerig aan hem trekken. Lukt het niet om het te ontwijken (kan later wel als hij wat meer zelfvertrouwen heeft), zorg er voor dat jij als leider altijd als een blokkade tussen jouw hond en de andere honden loopt. Dit geeft hem bescherming. Sta absoluut niet stil, dat moet je juist niet doen, bij stilstaan bouw je juist nog meer spanning op, maar loop zelfverzekerd door. Kalmeer hem desnoods. In ieder geval niet rukken, niet mopperen, niet boos worden etc. blijf kalm. Hij heeft jou op deze momenten hard nodig als leider. Kalmeer hem en voor de rest blijf je zelf rustig! Er is tenslotte niets aan de hand !

Andere hond in huis

Als je met jouw hond naar een gezin gaat waar hij een hond hebben, ga dan **NIET direct** naar binnen! Ga eerst samen met de vreemde hond buiten wandelen en pas daarna als dat goed gaat, dan ga je **samen na elkaar** (lieft jouw hond eerst) naar binnen. Hetzelfde geldt als er een andere hond bij jullie op bezoek komt. Ga eerst samen buiten lopen en daarna pas samen naar binnen gaan. (anders heb je kans dat jouw hond de thuisbasis gaat verdedigen).

Contact met andere honden:

Ben als leider altijd rustig als de honden elkaar ontmoeten. Dit is een spannend moment voor beide honden (aftasten). Maak het zelf wat luchtiger door rustig te blijven (eventueel kalmeren). Maak het niet nog spannender voor de honden door je hond allerlei commando's te geven (komt toch niet binnen) of wordt zeker niet kwaad als je hond niet direct komt. Dus niet aan je hond lopen te trekken of roepen dat zij moet komen als ze **net** in contact is met een andere hond. Honden zijn dan elkaar aan het aftasten en dat moet je niet verstoren! Ik zie vaak mensen hun hond roepen als die druk is met "overleven" bij de andere hond. De ene hond moet onderdanig zijn en moet ervoor zorgen dat hij niet gegrepen gaat worden of kijken wat de andere hond wil, rangorde bepalen etc. heb begrip daarvoor. Laat ze hun hondentaal gewoon doen en verstoort dat niet. Hij komt vanzelf wel als het kan.

Alleen thuis blijven

Honden leven niet alleen, maar zijn roedeldieren. Daarom vinden veel honden het dan ook niet fijn om alleen thuis te blijven. Het is zo tegen de natuur in. Toch verplichten wij ons, met onze sociaal drukke leven, verplichtingen en werk, dat honden alleen en eenzaam thuis moeten blijven. Voor sommige honden is het geen probleem, maar voor sommige honden is het een hel. **Zeker honden met een wat jongere ziel, zijn eigenlijk nog te klein om alleen thuis te blijven.** We laten een kind van 2 jaar oud ook niet alleen thuis, maar honden moeten dit allemaal maar kunnen. In een roedel zou de jongere hond steun en bescherming krijgen van een oudere stabielere, sterkere hond. Die zou dan voor hem zorgen.

Laat je hond maximaal 4-5 uren alleen. Zorg er in ieder geval voor, voordat je weggaat, dat jouw hond al **veel beweging** heeft gehad. Dat hij **moe en voldaan** is voordat je vertrekt. Dat hij moe is en wil gaan slapen als je weg bent. Dat is heel erg belangrijk. Zorg er ook voor dat hij een zacht bot, of handdoek of bijtring heeft om op te kauwen om zijn stress weg te kauwen (zorg ervoor dat dit wel veilig is natuurlijk). Ga nooit stiekem weg. Dat is gemeen en daarmee zal het vertrouwen alleen maar kapot gaan. Ga minimaal 15 minuten van te voren alles in vertraging doen. Zet eventueel een relaxed muziekje zachtjes op en zorg dat je in alle rust weg gaat. Dat je hond al helemaal in de **relaxte sfeer** is als je weg gaat (en niet zoals de meeste mensen helemaal gehaast en gestrest het huis uitgaan en daardoor de hond helemaal gestrest achterblijft, door de drukte en stress van zijn baasje. Want, denkt de hond, wat zal er toch aan de hand zijn dat mijn baasje zo enorm gestrest is en zal dan nog banger worden!

Ga in alle rust weg, kalmeer je hond nog een keer voordat je gaat en zorg ervoor dat jouw hond jou kan zien weggaan. Een bench kan veilig aanvoelen, maar SLUIT de bench niet. Dan verandert de veilige plek ineens in een gevangenis. En je wilt zelf tenslotte ook niet de hele dag op een wc van 1m bij 1 m opgesloten zitten. Beter zou het zijn om dit allemaal rustig op te gaan bouwen. Dus stap voor stap opbouwen. Eerst 1 minuut alleen en weer terug komen .. Dan 2 minuten alleen en terug komen, enz. Op die manier ga je het opbouwen. Door bovenstaande handvatten zal hij rustiger gaan worden en stabielere en kan op den duur (vertrouwen kun je niet afdwingen) beter alleen zijn!

Belangrijk !

Een hond die gaat huilen omdat hij alleen is, zal het nooit leuk gaan vinden om alleen thuis te zijn. Op een gegeven moment, zal hij zich overgeven en niet meer huilen e/o blaffen of wat dan ook. Dan is het voor ons als eigenaren goed en is het probleem voor de eigenaar opgelost! Voor de hond zelf is het nog steeds **niet leuk en niet opgelost** Waarom dan niet de overweging maken om jouw hond blij te maken en er een lieve beschermer, een maatje bij te gaan zetten. Let dan wel op, dat je ook niet weer een gestreste hond erbij gaat zetten. Maar een stabiele hond die voor jouw hond kan gaan zorgen en die er voor jouw hond kan zijn. Zodat hij niet meer ALLEEN is en dat jij zelf met gerust hart van huis kunt gaan ! Mocht je daar hulp bij nodig hebben, dan kan ik jou daarbij helpen.

EXTRA ONDERSTEUNING

Gebruik bloesemremedies:

Gebruik van bloesem remedies voor emotionele en lichamelijke ondersteuning. De bloesem remedies worden gemaakt van levende planten. Hij bezitten niet alleen een grote zuiverheid, maar zijn ook zeer krachtig in hun werking.

EMOTIONEEL Gebroken hartjes

Voor: verdriet bij overlijden en scheiding. Als bazen op vakantie gaan, niet alleen kunnen zijn, verlatingsangst.

Werking: stimuleert onafhankelijkheid, op eigen benen kunnen staan.

EMOTIONEEL Animal Freedom

Voor: onzekere honden, honden die niet alleen kunnen zijn, nerveuze honden, blaffende honden, angstige honden. Indien de hond stress van het baasje te veel overneemt.

Strijd tussen honden onderling. Goed voor mishandelde en getraumatiseerde honden.

Bij vuurwerk.

Werking: geeft de hond rust en verbindt de hond met zijn oorspronkelijke oerkracht.

EMOTIONEEL Bescherming

Voor honden die zich niet veilig voelen (baas of omgeving)

Werking: hond voelt zich beter beschermt.

LICHAAM & EMOTIONEEL Terra 1^e hulp

Voor honden in stress situaties (verdriet, stress), voor honden die niet lekker in hun vel zitten.

Werking: ruimt eerst blokkades op en helpt daarna met herstel. Maakt krachtiger.

GEBRUIK BLOESEMREMEDIE:

- 4 x daags (4 druppels per keer) innemen per dag vanuit het doseerflesje
- Het liefst zo veel mogelijk verspreid over de dag. Iedere keer een klein beetje doet meer als een grote slok in 1 keer. ('s-morgens, tussen de middag, 's-avonds en voor het slapen gaan)
- Voor het innemen **altijd schudden**
- Wijze van inname: Over het eten*

* Indien jouw hond het eten met de bloesems erbij niet meer wil eten (door de smaak/ geur van de bloesems), geef de druppels dan via een stukje worst, kaas of wat anders lekkers. Liever niet op een stukje brood. Tarwe is niet verteerbaar voor honden.

Ga samen met jouw hond rustgevende muziek luisteren

http://www.youtube.com/watch?v=jgN8bplWlHE&feature=list_other&playnext=1&list=AL94UKMTaq-9ChBIKetwN73zVFDaskZVsv

Dit is niet alleen voor jouw hond, maar is ook goed voor de leider. Hoe meer rust de leider zal gaan krijgen, des te meer rust de hond zal gaan krijgen. Dit omdat hij hem baasje feilloos aanvoelt. Des te meer hij op jou als baas kan gaan vertrouwen, des te meer steun hij zal gaan krijgen en des te beter het zal gaan.

Eten & Drinken

Jouw hond drinkt niet voldoende. Doe wat kippenbouillon door z'n water, niet teveel want dat is ook slecht voor hem, maar hij wel moet meer gaan drinken. Ook regelmatig wat drinken over hem eten doen, hij moet méér gaan drinken om z'n afvalstoffen beter kwijt te raken.

Eten

Zorg ervoor dat je hond geen bak-nijd krijgt. Bak-nijd betekent dat jouw hond zijn eten gaat verdedigen. In de natuur zal de hond die als hoogste in rang is, als eerste gaan eten. Daarna mogen de lagere geplaatste honden gaan eten. Als een hogergeplaatste hond eenmaal toestaat dat een lager geplaatste hond mag eten, zal de hoger geplaatste hond niets meer afpakken. Eens gegeven blijft gegeven. Daarom is het belangrijk om nooit eten meer af te pakken (je zou het zelf ook niet prettig vinden als je enorm veel honger hebt dat iemand jouw eten gaat afpakken). Om te voorkomen dat hierdoor problemen ontstaan, kun je al van kleins- af -aan jouw puppy laten wennen dat je af en toe zijn voerboek aanraakt terwijl hij staat te eten. Ga niet aaien of tegen hem praten, dat is erg irritant. Laat hem rustig eten. Geef de helft van het eten direct en vul het 2^e deel bij terwijl hij het gegeven voer bijna op heeft. Pak nooit de voerbak af! Als je regelmatig bijvult terwijl hij aan het eten is en je geeft hem het 2^e deel als het 1^e deel bijna op is, dan zal jouw hond blij zijn als jij in de buurt bent. Het zal betekenen dat jij als baas nog meer lekkers komt brengen. Zorg dat het 2^e deel wat je geeft nog lekkerder is, dan het 1^e deel van het eten. Laat hem daarna met rust. Zorg er ook voor dat hij niet in een looproute moet eten waar iedereen voorbij komt lopen. Zorg dat hij rustig kan eten.

Heb je meerdere honden (op bezoek), zet dan de bakken ver genoeg van elkaar vandaan zodat hij niet snel ook hun bak zal op eten nog voordat de andere hond het kan op eten. Dat is niet prettig.

Tip:

Chocolade en witte druiven zijn giftig voor honden. Tarwe (brood) kan een hond niet verteren. Teveel zout, rauwe aardappelen, teveel melk e.d. zijn zéér slecht voor honden. Kijk anders eens op deze site wat allemaal giftig is voor honden:

<http://www.puppyplaats.nl/giffigvoorhonden.php>

Honden zijn roedeldieren. In een roedel zorgen de sterke krachtige en stabiele honden voor de onzekere, onrustige en angstige honden. Nu staat jouw hond er alleen voor in huis. Dus heeft hij ècht gewoon steun nodig van een krachtig iemand die lief voor hem is en hem beschermt!

BEKIJK MIJN VIDEO ©

Mocht je bovenstaande handvatten nog eens willen horen en zien, dan heb ik een video gemaakt, waarin ik zelf alles nog een keertje uit ga leggen.

Deze uitleg van hondenfluisteraar Liesbeth kun je zien via deze link:

<http://youtu.be/4peLUq2zu3Y>

Conclusie:

Het is belangrijk dat eigenaren gaan aanvoelen wat hun hond nodig heeft. Door bovenstaande handvatten gaat dit lukken. Doordat het internet vol staat met standaard regeltjes, zitten eigenaren met veel in hun hoofd en met hun verstand en regeltjes hun hond op te voeden. Doe daar niet aan mee. Heb begrip voor je hond. Ga vanuit je hart werken en kijk wat je hond nodig heeft. Het is je maatje voor het leven. Ga liefdevol met hem om en wees een leider waar jouw hond steun en begeleiding van gaat krijgen.

Ga hem meer belonen op een positieve manier om hem de weg te wijzen, ga hem kalmeren en gerust stellen als hij onrustig en /of angstig is, zorg voor veiligheid en wees vooral een liefdevolle, begripvolle, rustgevende en betrouwbare leider!

Warme groet,

Hondenfluisteraar Liesbeth

PS.

Wanneer je bovenstaande handvatten goed gaat toepassen (en in het begin zal het lastig zijn om dit allemaal te doen), dan volgt jouw hond vanzelf. Vertrouwen moet groeien, dat heeft echt tijd nodig. Geef het dan ook de tijd en probeer niets te forceren, te haasten of af te dwingen. Dan zullen jullie een betere band gaan krijgen. Het vertrouwen in elkaar zal toe gaan nemen en krijgen jullie uiteindelijk een fijner leven

samen !

Samenvatting:

- Hond kan maar 1 duidelijke leider hebben
- Duidelijke regels zorgt voor duidelijkheid en structuur
- Consequent zijn zorgt voor duidelijkheid
- Stresssignalen: tongelen, gapen, uitschudden, hijgen, pootje likken, niezen, poot optillen
- Kalmeer je hond wanneer deze schrikt en/of gestrest of bang is
- Kalmeer met een rustige, kalmerende lage stem en ben zelf rustig
- Hoge stemmen en snel aaien stimuleren en maakt onrustiger, lage stemmen en langzaam aaien kalmeert
- Niet de hele dag tegen je hond praten
- Doorlopen tijdens het wandelen (niet stil gaan staan om rustiger te worden).
- Geef commando's op een liefdevolle, vriendelijke en duidelijke manier
- Heb geduld en begrip voor je hond
- Achteraf straffen begrijpen honden niet
- Nooit onverwacht aanraken, altijd je handen laten zien voordat je contact maakt
- Met kalmerend belonen wijs je jouw hond de weg
- Nooit mopperen, slaan of je stem verheffen
- Niet alleen negeren door slecht gedrag, maar juist daarna direct aandacht geven als hij/zij het wel goed doet. Dat zorgt ervoor dat jouw hond begrijpt wat de bedoeling is
- Alleen negeren werkt niet.
- Slecht gedrag niet belonen door te gaan lachen, kijken, mopperen etc.
- Niet tutten en in babytaal tegen je hond praten
- Blijf rustig als je jouw hond gaat uitlaten.
- Wees een beschermings-blokkade voor je hond en bescherm je hond
- Zorg voor structuur en een vertrouwde uitlaat-omgeving
- Zorg dat je hond voldoende beweging krijgt
- Geen strijd aangaan met je hond
- Geen mensenmassa's
- Zelf naar mensen toe laten gaan
- Zorg voor een veilige slaapplek (niet in het looppad)
- Slapende honden met rust laten
- Laat een vreemde hond nooit direct in je huis, eerst buiten het huis kennismaken en dan pas naar binnen toe gaan.
- Volg je hart en voel aan wat je hond nodig heeft.
- Wees een liefdevolle, geduldige en betrouwbare leider waar je hond altijd op kan rekenen!

Bijlage:

Leren apporteren:

Om dit goed aan te leren, verdeel je het apporteren in 4 onderdelen:

- Onderdeel 1: het **zoeken** (van bijvoorbeeld een bal);
- Onderdeel 2: het voorwerp in de mond nemen/ **halen**;
- Onderdeel 3: Het **terugbrengen** van het voorwerp
- Onderdeel 4: Loslaten van het voorwerp

Onderdeel 1:

Voordat je het voorwerp weggooit, moet jouw hond natuurlijk wel interesse krijgen. Laat het hem ruiken, daag jouw hond uit om ermee te spelen etc. Wees enthousiast.

Onderdeel 2:

Als jouw hond wel achter het voorwerp aanrent, maar het niet in de mond mee terug neemt, dan is het voorwerp toch niet interessant genoeg. Begin opnieuw met spelen:

- speel samen wat langer met het voorwerp totdat jouw hond weer interesse heeft of ga op zoek naar een ander voorwerp wat jouw hond interessanter zal vinden.

Onderdeel 3 Terugbrengen:

Voor het terugbrengen is het belangrijk dat jouw hond het commando "hier" goed begrijpt. Zodra die dat snapt, roep je hem vriendelijk met "hier" weer naar jou terug.

"Kom eens hier"!

Als je hond dit commando nog niet kent, kan je dit bijvoorbeeld net voor etenstijd oefenen. Wanneer je hond op het punt staat naar je toe te komen, zeg je op vriendelijke toon 'hier'. **Let op:** zeg alleen maar 'hier' en niks méér. Zo bereik je dat je hond een duidelijk commando gaat koppelen aan het naar jou toekomen. Wanneer je hond bij je komt voor zijn eten, prijs hem dan voor het goed uitvoeren van het commando. Herhaal deze oefening iedere keer als jouw hond naar je toe wilt komen. Dus niet alleen maar met het eten, maar ook gewoon op andere tijdstippen (anders koppelt hij het alleen aan het eten) Jouw hond moet het geweldig gaan vinden omdat het altijd wat (lekkers) voor hem oplevert! Ook al duurt het enorm lang voordat jouw hond komt, wees toch altijd enorm blij dat hij weer bij jou terugkomt. Wordt nooit boos of raak niet geïrriteerd, want anders komt hij de volgende keer helemaal niet meer naar je toe!

Onderdeel 4:

Vele honden vinden het een spel om hun voorwerp (prooi) niet af te geven. Of hij loopt ermee weg en willen dan dat de leider achter ze aankomt rennen - of laat het voorwerp vallen etc.

Ren in ieder geval nooit achter jouw hond aan, want dan gaat het een ander spel worden. Als jouw hond gaat weg lopen met het voorwerp, roep hem dan en geef iets anders lekkers (een stukje worst, kaas) als beloning. Als jouw hond naar jou toe komt, maar het voorwerp laat liggen, kun je het beste een 2^e persoon erbij roepen. Opnieuw ga je gooien de bal weg en de 2^e persoon gaat samen met jouw hond achter de bal aan. Jouw hond zal de 2^e persoon als concurrent gaan zien en zal nu wel de bal naar jou terug gaan brengen.

Je kunt degene die de bal terug brengt, iets lekkers geven. AL snel zal jouw hond

doorhebben dat het hem enorm veel oplevert.

Bij het loslaten van de bal, mag je nooit de bal uit de mond van de hond proberen te trekken (dan zal het een trekspelletje gaan worden). Laat de hond iets zien wat hij nog liever heeft (iets lekkers of een andere bal). Wanneer hij de bal laat vallen, moet je hem DIRECT hiervoor belonen. Gooi daarna direct het voorwerp opnieuw weg. Hiermee laat je zien dat het afgeven van de bal (prooi) niet betekent dat hij het kwijt is, maar dat het- EN een beloning- En het doorgeven met spelen oplevert!

